T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ

DÜZ ÖRME PELERİN VE BERE DİKİMİ

542TGD539

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR iii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. PELERİN KESİMİ 3
1.1. Model Analiz İşlemleri 5
1.2. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri 6
1.3. Kalite Niteliklerini Belirleme İşlemleri 6
1.4. Kesim Öncesi Hazırlık İşlemleri 7
1.4.1. Kesimden Önceki Hazırlık İşlemleri 7
1.5. Pelerin Kumaşının İlk Kontrol İşlemleri 8
1.6. Pelerin Kumaşı Kesim İşlemleri 8
UYGULAMA FAALİYETİ 10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 13
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 14
2. DÜZ ÖRME PELERİN DİKİMİ 14
2.1. Pelerin Dikim Planı Yapma İşlemleri 14
2.2. Makine Parkını Belirleme İşlemleri 14
2.3. Pelerin Dikiminde Ön Hazırlık İşlemleri 15
2.4. Pelerin Dikim İşlemleri 16
UYGULAMA FAALİYETİ 17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 26
ÖĞRENME FAALİYETİ–3 27
3. PELERİN SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ 27
3.1. Pelerin Son Ütüleme İşlem Sırası 27
3.2. Son Kontrol İşlemleri 28
3.2.2. Ölçü Kontrolü 28
3.2.3. Dikim Kontrolü 28
3.2.4. Malzeme Uyum Kontrolü 28
3.2.5. Son Ütü Kontrolü 28
3.3. Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri 28
3.3.1. Kalıpta Düzeltme 29
3.3.2. Malzemede Değişiklik 29
3.3.3. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik 29
3.4. Paketleme işlemleri 29
UYGULAMA FAALİYETİ 30
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 37
ÖĞRENME FAALİYETİ–4 38
4. DÜZ ÖRME BERE KESİMİ 38
4.1. Model Analiz İşlemleri 40
4.2. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri 40
4.3. Kalite Niteliklerini Belirleme İşlemleri 41
1.5. Düz Örme Bere Kesim İşlemleri 42
UYGULAMA FAALİYETİ 43
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 46
ÖĞRENME FAALİYETİ–5 47

5. DÜZ ÖRME BERE DİKİMİ 47
5.1. Bere Dikim Planı Hazırlama İşlemleri 47
5.2. Makine Parkını Belirleme İşlemleri 47
5.3. Bere Ön Hazırlık İşlemleri 48
5.4. Bere Dikim İşlemleri 48
UYGULAMA FAALİYETİ 49
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 52
ÖĞRENME FAALİYETİ–6 53
6. DÜZ ÖRME BERE SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ 53
6.1. Bere Son Ütüleme İşlem Sırası 53
6.2. Son Kontrol İşlemleri 53
6.2.1. Duruş Formu Kontrolü 53
6.2.2. Ölçü Kontrolü 54
6.2.3. Dikim Kontrolü 54
6.2.4. Malzeme Uyum Kontrolü 54
6.2.5. Son Ütü Kontrolü 54
6.3. Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri 54
6.3.1. Kalıpta Düzeltme 55
6.3.2. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik 55
UYGULAMA FAALİYETİ 56
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 57
MODÜL DEĞERLENDİRME 58
CEVAP ANAHTARLARI 59
KAYNAKÇA 61

AÇIKLAMALAR

KOD	**542TGD539**
ALAN	**Tekstil Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Endüstriyel Düz Örme**
MODÜLÜN ADI	**Düz Örme Pelerin ve Bere Dikimi**
MODÜLÜN TANIMI	Düz örme pelerin ve bere kesimi, dikimi, son ütü ve son kontrol işlemlerinin anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Düz örme pelerin ve bere dikmek
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında kalite niteliklerine uygun pelerin ve bere dikimini yapabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Kalite niteliklerine uygun olarak pelerin kesimi yapabileceksiniz. **2.** Tekniğe uygun pelerin dikimi yapabileceksiniz. **3.** Kalite niteliklerine uygun olarak pelerin son ütü ve son kontrol işlemlerini yapabileceksiniz. **4.** Düz örme bere kesimini modele uygun olarak yapabileceksiniz. **5.** Düz örme bere dikimini tekniğe uygun olarak yapabileceksiniz. **6.** Tekniğine uygun bere son ütü ve son kontrol işlemlerini yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Donanım:** İğne, toplu iğne, dikiş ipliği, makas, çizgi taşı ve dikim makineleri **Ortam:** Aydınlık bir ortam
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Yaşanan hızlı küreselleşme artık tüm alanlarda sınırları kaldırmaktadır. Bununla birlikte gerek sosyal çevremiz gerekse yakın çevremiz ile ilişkileri belirlemede önemli bir işlevi bulunmaktadır. Küreselleşme ile birlikte hayatımızın tüm alanlarında belirgin bir gelişim gözlenmektedir. Bizlerin yapması gereken, tüm bu gelişime karşı durmak değil tam aksine gelişim ile birlikte hareket etmektir.

Giyim sektörü de diğer birçok sektör gibi bu değişime en hızlı ayak uyduran ve gelişmelere yön verebilen bir yaklaşım içerisindedir.

Geleneksel düz örme giysi üretimimiz artık hızlı bir şekilde yerini, her gün gelişen ve ilerleyen teknolojik gelişmelere bırakmaktadır. Bu teknolojik gelişmeler sonucunda daha az iş gücü ile daha verimli üretim yapabilme amacı güdülmektedir. Kullanılan iş gücü için düz örme giysi sektöründe yeterli ve dalında uzman elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Amacımız bu yolda kendine hedef çizen tüm öğrencilerimize rehberlik edebilmektir.

Elinizdeki bu, düz örme pelerin modülü ile birlikte sadece üretim aşamaları gösterilmiş olmayıp aynı zamanda hedeflenen çizgi doğrultusunda bir eğitim anlayışı da sergilenmektedir.

Yapılan tüm çalışmalar öğrencilerimizin sektörde kendilerine yer edinebilmelerine rehberlik etmek içindir.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kalite niteliklerine uygun olarak pelerin kesimi işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde üretilen pelerin modellerini kesim işlemleri ile beraber inceleyiniz ve model analizi yapınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. PELERİN KESİMİ

Düz örme kumaştan üretilen pelerin, üst giysi olarak kullanılır. Kışın soğuktan korunmak ve şık bir görünüm sağlamak amacı ile kazak, hırka, ceket, manto vb. giysilerin üzerine giyilir.

Aşağıda değişik pelerin ve kumaş örnekleri verilmiştir. İnceleyiniz.

Resim 1.1: Değişik pelerin modelleri

Resim 1.2: Değişik pelerin modelleri

Resim 1.3: Değişik pelerin modelleri

Resim 1.4: Değişik pelerin modelleri

Resim 1.5: Değişik pelerin kumaş örnekleri

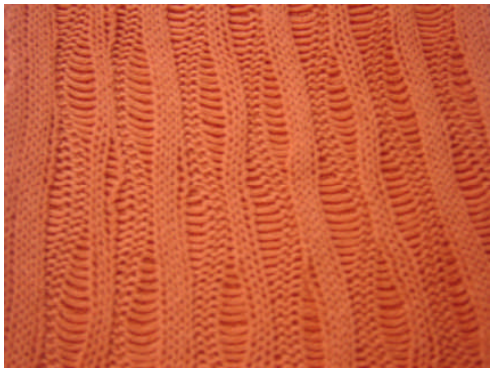

Resim1.6: Değişik pelerin kumaş örnekleri

Resim 1.7: Değişik pelerin kumaş örnekleri

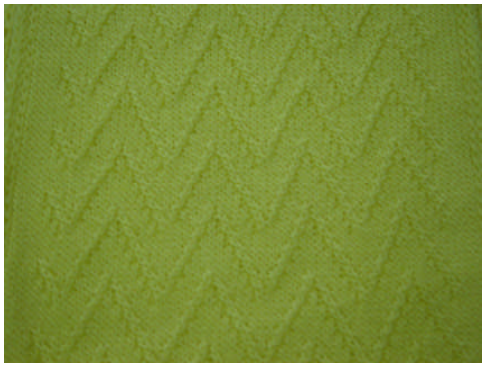

Resim 1.8: Değişik pelerin kumaş örnekleri

1.1. Model Analiz İşlemleri

Pelerin için kesim ve dikim işlemi için aşağıdaki model analiz formu incelenir.

MODEL ANALİZİ		
Firma Adı:	**Beden nu.: M**	**İş nu.:** **Sayfa nu.:**
Ürün: Pelerin	**Tarih:**	**Sezon:**

Grafik Çizimi

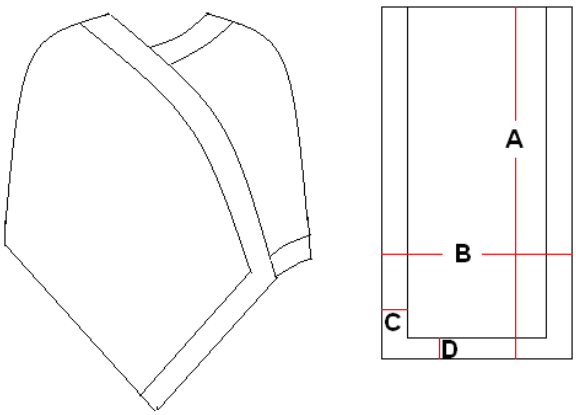

Şekil 1.1: Grafik çizimi

Model Analizi

- Ön pelerin tek parça
- Arka pelerin tek parça
- İki adet dikdörtgen kumaş parçası remayöz makinesinde çapraz birleştirilerek pelerin dikimi yapılacaktır.
- Pelerinin bütün model özelliği pelerin kumaşının doğru birleştirilmesi ile verilecektir.
- Dikimi yapılan kısım omuz dikişi olarak da yan dikiş olarak da adlandırılabilir.

	Ölçüler	
A	**Kumaş Boyu**	**94**
B	**Kumaş Eni**	**60**
C	**Yaka Genişliği**	**34**

Ölçüler cm cinsinden verilmiştir.

PARÇA LİSTESİ

- 2 parça düz örme kumaş

Alınacak Malzemeler

- Beden etiketi
- Yıkama talimatı

Malzeme Örnekleri	
Örgü Örneği	**İplik Örneği**
Resim 1.1: Resim örneği	**Resim 1.2: İplik örneği**

1.2. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri

- Örgü kalınlığına uygun kalınlıkta remayöz makinesi seçilmelidir.
  Not: Sektörde may kelimesi ilmek kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.
- Dikiş payları pelerinin birleştirme kısımlarında 1 cm olmalıdır.
- Dikiş sıklığı may aralığına göredir.
- Dikiş bitimlerinde remayözden çıkan işin ipliği içeri çekilmelidir.
- Düzgün bir dikiş için remayöz iğnesinin may ayarı yapılmalıdır.
- Ense etiketi dikilirken makine ayarı çok iyi yapılmalı, kesinlikle alt iplik dıştan görünmemelidir. Etiket, arka ortaya ensenin 0,5 cm altına iki kısa kenarından düz dikiş makinesinde dikilmelidir.
- Dikiş makinesinde, ense etiketi alt iplik misina, üst iplik ise beden renginde iplikle dikilmelidir. Ense etiketi aynı zamanda beden etiketidir.
- Yıkama talimatı, sol yan dikişten 15 cm yukarıya takılmalıdır.
- Ütü işleminde dikişlerde parlama yapılmadan dikiş hatlarının net bir görüntüye kavuşturulması sağlanmalıdır.
- Ütüleme işlemi sırasında ölçü kontrolü de yapılmalıdır.

1.3. Kalite Niteliklerini Belirleme İşlemleri

Kalite nitelikleri formunda, dikişlerin ya da ürün üzerinde yapılan çalışmaların olması gereken ölçüleri ve toleransları verilir. Bu formdaki ölçülere göre ürünlerin kalite kontrolü yapılır.

Kalite nitelikleri tamamen müşteri talepleri doğrultusunda belirlenir.

Kalite Nitelikleri				
Ürün: Pelerin				
İşlem Basamağı:				
	Kalite Niteliği			
			Tolerans	
Nu.	**Tanımlama**	**Standart**	+	-
	Yaka ölçüsü	0,5	1	1
	Yaka düzgünlüğü	0	1	1
	Omuz uzunluğu	0,5	1	1
	Overlok çekim düzgünlüğü	0,5	1	1

Kontrol edildi Tarih

1.4. Kesim Öncesi Hazırlık İşlemleri

Kesim öncesi hazırlık işlemleri aşağıdaki gibi yapılır.

1.4.1. Kesimden Önceki Hazırlık İşlemleri

- İlk kontrol
- Pelerin parçalarının eşleştirilmesi
- Pelerin kumaşının ütülenmesi

➢ **İlk kontrolde dikkat edilmesi gereken özellikler**

- Kumaş kontrolü
- Ölçülerin kontrolü
- Kumaşta patlak, kaçık, sökük kısımların olup olmadığı
- Lekeli kirli parçaların ayrılması
- Düzeltilmesi mümkün olmayan düzeydeki kumaşların ayrılması
- May sayısı
- Tuşe (örgü ayarı) farklılığı
- Örgü hataları
- Desen uyumsuzlukları
- Renk farklılığı
- Ağırlığı (gramajı)
- Örgüdeki abraj (ipliğin yer yer kalınlık veya inceliği) farklılığı

gibi özellikler açısından pelerin kumaşı kontrol edilmelidir.

➢ **Komple beden eşleştirme**

- Pelerin kumaşları ikişer parça hâlinde eşleştirilerek ütüye hazırlanır.
- Ütü masasına, boy ilmeği yönünde lastik kısmı dışarıda kalacak şekilde yerleştirilir.

- Pelerin kumaşının örgü özelliğinden dolayı teyellenmesine gerek yoktur.

➢ **Pelerin kumaşının ütülenmesi**

- Pelerin kumaşının iplik cinsine,
- Buhar miktarının ayarlanmasına,
- Kumaşın ölçüsüne uygun ütü masasına yerleştirilmesine,
- İlmek boyu yönünde ütüleme yapılmasına,
- Lastik kısımlarının ütüyle temas etmemesine dikkat edilmelidir.

1.5. Pelerin Kumaşının İlk Kontrol İşlemleri

Pelerin kumaşlar ilk kontrol işlemelerinde; renk kontrolü, parça ölçü kontrolü, parça tuşe kontrolü gibi ilk kontrol işlemleri yapılmalıdır.

1.6. Pelerin Kumaşı Kesim İşlemleri

Pelerin kumaşlar istenilen ölçülere göre imalatı yapıldıktan sonra kesim ölçülerine göre kalıp yerleştirilip çizildikten sonra fazlalık olan yerler el makası yardımı ile kesilir. Kesim hazırlık ve kesim sırasında aşağıdaki resimde (Resim 1.1.3) bulunan mezura, çizgi taşı, cetvel, kalem ve makas gibi malzemeler kullanılır.

Resim 1.3: Kesim öncesi kullanılan araç gereçler

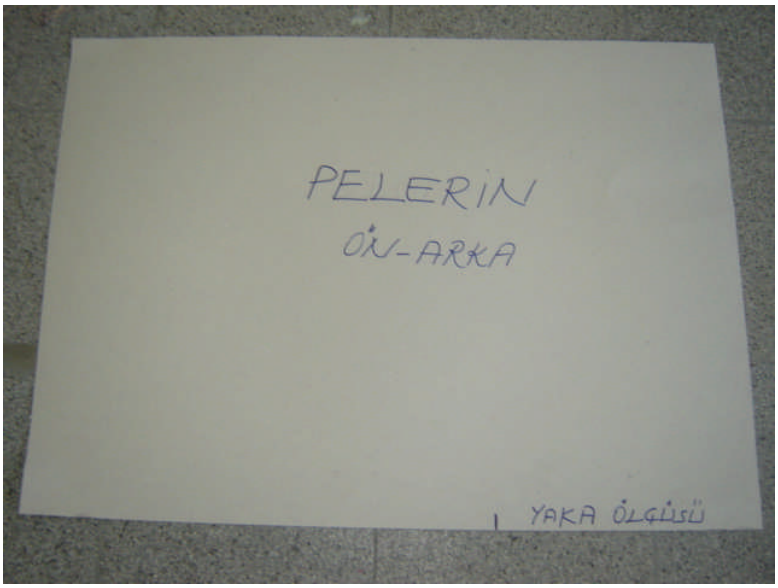

Resim 1.4: Pelerini kesime hazırlama görünümü

- Pelerin kalıbı için model analizinde verilen kumaş en ve boy ölçülerini kullanarak bir dikdörtgen oluşturunuz. Yaka ölçüsünü uzun kenar üzerinde işaretlemelisiniz.
- **Yukarıdaki pelerin kalıbını düz örme kumaşa uygulayarak tekniğine uygun pelerin kesim işlemi yapmalısınız.**

UYGULAMA FAALİYETİ

- Pelerin kumaş kesimi yapınız.

İşlem basamakları	Öneriler
➢ Atölyenizi pelerin kesim işlemi için hazırlayınız.	➢ Kesim için yüzeyi düzgün masa hazırlamayı unutmayınız.
➢ Önlüklerinizi giyiniz.	➢ Kesim malzemelerini hazırlamayı unutmayınız.
➢ Düz örme kumaşları ütüleyiniz.	➢ Ütüleme işlemi yaparken lastik kısımlarının ütü tablasının dışında kalmasına dikkat ediniz.
➢ Düz örme kumaşları düz yüzü size bakacak şekilde kesim masasına seriniz.	➢ Kumaşın açık kenarı sağ tarafa gelecek şekilde kesim masasına sermeye özen gösteriniz.
➢ Serdiğiniz kumaşın üzerine kalıbı yerleştiriniz.	➢ Kumaşın açık ucunun sağ tarafınızda kalmasına dikkat ediniz.

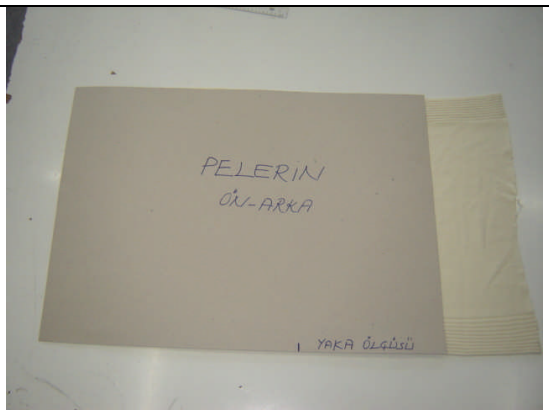	
➢ Çizgi taşınız ile sağ tarafta yukarıdan aşağıya doğru işaret alınız. 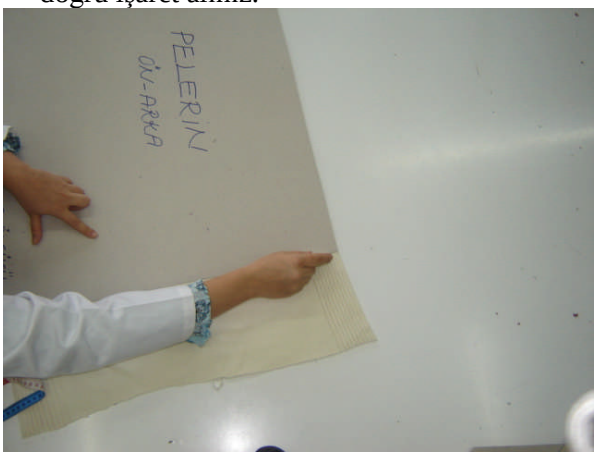	➢ Çizgi taşı ile işaret alırken çizgileri kaydırmamaya özen gösteriniz.
➢ Çizgi taşı ile kumaşı işaret aldığınız yerden kesiniz.	➢ Kumaşın açık kısmını keserken makası kaydırmamaya dikkat ediniz.
➢ Yaka işaretini alınız. 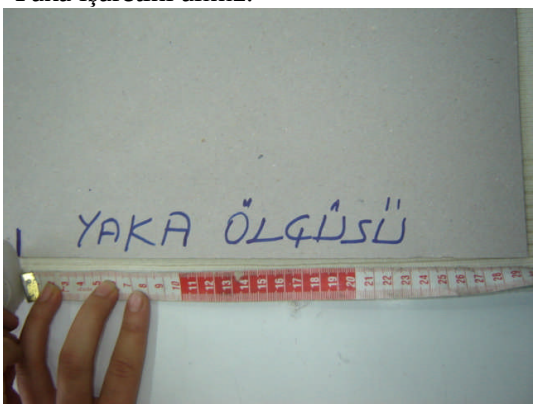	➢ Yaka ölçüsünü kumaşın açık kısmından (sağdan sola doğru) başlayarak alınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Pelerin kalıbını modele uygun hazırladınız mı?		
2. Düz örme kumaşları ütülediniz mi?		
3. Düz örme kumaşları düz yüzü size bakacak şekilde kesim masasına serdiniz mi?		
4. Serdiğiniz kumaşın üzerine kalıbı yerleştirdiniz mi?		
5. Çizgi taşınız ile sağ tarafta yukarıdan aşağıya doğru işaret aldınız mı?		
6. Kesim işlemini tekniğe uygun yaptınız mı?		
7. Yaka işaretini aldınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Düz örme kumaştan üretilen pelerin, …….. giysi olarak kullanılır.
2. Bir ürünün üretimi için gereken bilgiler …… formunda yer alır.
3. Dikiş payları pelerinin birleştirme kısımlarında ……. cm olmalıdır.
4. Yıkama talimatı, sol yan dikişten ..... cm yukarıya takılmalıdır.
5. İlk kontrol, pelerin parçalarının eşleştirilmesi ve pelerin kumaşının ütülenmesi …… hazırlık işlemleridir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Dikim planı doğrultusunda kalite niteliklerini belirleyip pelerin dikim işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde, üretimde kullanılan dikim planı örnekleri ile bant usulü dikim işlemlerini araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. DÜZ ÖRME PELERİN DİKİMİ

Düz örme pelerin dikimi aşağıdaki işlem basamakları uygulanarak yapılmaktadır.

2.1. Pelerin Dikim Planı Yapma İşlemleri

Aşağıda pelerin dikim planı bulunmaktadır. Dikim işlemi bu formdaki işlem basamakları ile bu işlem basamaklarında kullanılan makineler yine bu sıraya göre kullanılarak yapılacaktır.

DİKİM PLANI				
Ürün: Pelerin Dikimi		**Tarih:**		
Hazırlayan:		**Sezon:**		
Üretim Sıra Nu.	**Akış Basamakları**	**Çalışma Aracı**	**Tahminî Zaman**	**Ölçülen Zaman**
1	Omuz overlok çekme	Overlok		
2	Omuz kapama	Remayöz		
3	Etiket dikme	DSM		
4	El işi	El işi bölümü		
5	Bitmiş ütü yapma	Ütü		
6	Kalite kontrol	Kalite kontrol nitelikleri		

2.2. Makine Parkını Belirleme İşlemleri

Pelerin dikim işlemi aşağıdaki basamaklar uygulanarak yapılmalıdır.

- **Pelerin dikiminde kullanılacak dikim makineleri**
  - Remayöz makinesi
  - Overlok makinesi
  - Düz sanayi makinesi

Düz örme pelerin dikiminde aşağıdaki parkta bulunan makineler ürünün özellikleri de göz önüne alınarak kullanılmaktadır.

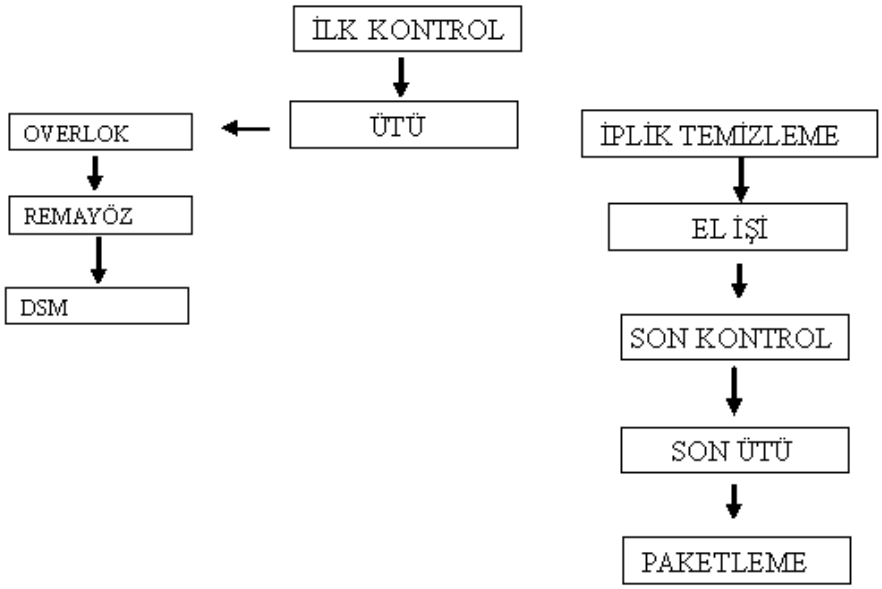

Tablo 2.1: Pelerin dikiminde işlem akışı

2.3. Pelerin Dikiminde Ön Hazırlık İşlemleri

- Kumaşların sağdan sola doğru takılması
- Overlok makinesinin ipliklerinin kumaşa uygun renkte takılması
- Dikimde may takibi yapılması
- Remayöz makinesinde işaret mandallarının pelerin dikim ölçülerine göre düzenlenmesi
- Yaka genişlik ölçüsü

Not: Remayöz makinelerinde dikim hareketi sağdan sola doğru olduğundan tüm kumaşların takılma işlemi sağdan sola doğru olmalıdır.

2.4. Pelerin Dikim İşlemleri

Pelerin dikimine hazırlanan kumaşlar, modelin özelliğine ve kumaşa göre farklı dikiş makineleri kullanılır. Genel olarak örme kumaşların dikiminde remayöz, Overloklu remayöz, overlok makinesi ve düz dikiş makinesi kullanılmaktadır. Aşağıdaki uygulama faaliyetinde dikim aşamaları sırası ile uygulanarak dikim işlemi tamamlanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

➢ Pelerin dikimi yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Atölyenizi pelerin dikim işlemi için hazırlayınız. Önlüklerinizi giyiniz.	➢ Remayöz ve overlok makinesine kumaşınızın renginde iplik takmaya dikkat ediniz.
➢ Düz örme kumaşın lastiksiz açık kenarlarına overlok çekiniz.	➢ Pelerin dikimi için gerekli araç gereçlerinizi hazırlamayı unutmayınız. ➢ Overlok ipliklerinin kumaş rengi ile aynı olmasına dikkat ediniz. ➢ İki düz örme kumaşa da aynı düzgünlükte overlok çekmeye dikkat ediniz.
➢ Düz örme kumaşı yaka ölçüsü kontrolünü yapmak için masaya seriniz.	➢ Düz örme kumaşın overlok çekilen kenarları sağ tarafa, lastikli kenarı sol tarafa bakacak şekilde tek tek sermeye özen gösteriniz.

➢ Pelerin kumaşının ilk parçasını remayöze takmak için hazırlayınız. 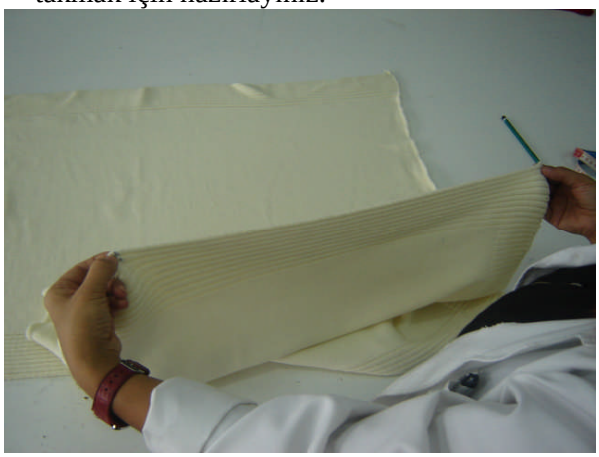	➢ Pelerin kumaşını alt lastik kenarından yaka ölçüsüne kadar olan kısmını remayöze takmaya dikkat ediniz.
➢ Pelerin ilk parçasını remayöze takınız. 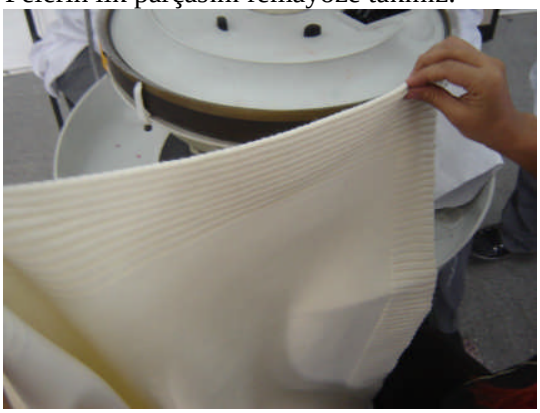	➢ Remayöz makinesi sağdan sola doğru çalıştığı için takma işleminde bu kurala dikkat etmeyi unutmayınız. ➢ May takibi yapmayı unutmayınız.
➢ Pelerin kumaşını yaka ölçüsüne kadar remayöze takınız. 	➢ Örme kumaşlar çok esnektir. Makineye takarken esnetmemeye dikkat ediniz.

➢ Pelerin kumaşını yaka ölçü işareti dâhil olmak üzere remayöze takınız. 	➢ Yakanın düzgün görünümü için yaka ölçüsü dâhil olmak üzere kumaşı remayöze doğru takmaya özen gösteriniz.
➢ Diğer yanı da aynı ölçüde yapabilmek için ölçüsünü alınız. 	➢ Ölçü föyü ölçüsünü esas alarak yerleştirmeyi ihmal etmeyiniz.
➢ Pelerin kumaşının ikinci parçasını remayöze takmak için hazırlayınız. 	➢ Pelerin kumaşının ikinci parçasını overlok çekilmiş kenarını esnetmemeye dikkat ederek hazırlamayı unutmayınız.

➢ İkinci parçayı remayöz makinesine takınız. 	➢ Birinci parçanın ön yüzünün, ikinci parçanın ters yüzünün üstte kalmasına dikkat ediniz.
➢ Pelerin kumaşının lastik örgü kısımlarını üst üste getirerek remayöze takınız. 	➢ Örme kumaşlar çok esnektir. Makineye takarken esnetmemeye dikkat ediniz. ➢ Pelerin kumaşını may takibi yaparak takınız.
➢ Lastik kısımlarının ölçüsünü alınız. 	➢ Pelerin dikiminde lastik kısımlarında ölçülerin eşit olması için ölçü kontrolü yapmayı unutmayınız.

➢ Pelerin yan dikiş işlemini yapınız. 	➢ Dikim esnasında pedala kontrollü basmaya özen gösteriniz.
➢ Dikim uyguladığınız kısmın dışında kalan yaka ölçüsünü kontrol ediniz. 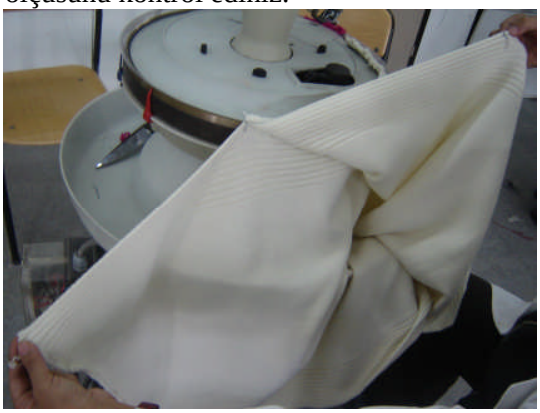	➢ Pelerin kumaşını remayöz makinesinden çıkartmadan önce alt ve üst parçadaki yaka ölçülerinin eşit olmasına dikkat ediniz.
➢ Pelerinin ilk yanını birleştirdikten sonra dışarıda kalan kısmın yakayı oluşturduğunu görmek için elinize alınız. 	➢ Pelerin modelimizin duruş formunun düzgünlüğünün yakanın duruşuna bağlı olduğunu unutmayınız.

➢

➢ Diğer yanı kapatmak için ikici parçanın uzun kenarını yaka ölçüsüne kadar remayöze takınız. 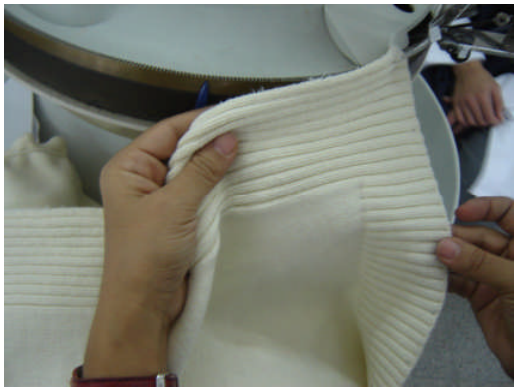	➢ İki yanın da eşit olması için daha önce aldığınız ölçüleri uygulamayı unutmayınız.
➢ Pelerinin overlok çekilmiş ikinci parçasını remayöze takınız ve dikiniz. 	➢ Pelerin dikiminde lastik kısımlarında ölçülerin eşit olmasına dikkat ediniz. ➢ Lastik kısımlarının eşit olması için daha önce aldığınız ölçüleri unutmayınız.
➢ Pelerinin, dikiş işlemi bittikten sonra makineden çıkarılmadan yaka kontrolünü yapınız. 	➢ Yaka işareti de dâhil olmak üzere dikiş işlemini yapınız.

➢ Pelerini remayözden çıkartınız. 	➢ Makinenin iğne ve çağanoz ipliğini bir miktar uzatıp dikiş sonundan ipliği kopartmaya dikkat ediniz. ➢ Dikişlerin düzgünlüğüne ve yaka işaretlerinin de dikişin içinde kalmış olmasına dikkat ediniz.
➢ Yakanın bitmiş hâlini kontrol ediniz. 	➢ Model özelliğini dikkate alarak yakaya form vermeye özen gösteriniz.
➢ Ense etiketini dikiniz. 	➢ Dikişin dıştan görünmemesi için alt iplikte misina ipliği kullanmaya dikkat ediniz.

➢ Pelerinin yaka ve etek uçlarına el işi yapınız.	➢ Pelerinin yaka görünümünün düzgün olması kaynaştırma dikişine bağlıdır. Bu nedenle el işini dikkatli yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Pelerin Dikimi		
1. Atölye ortamını dikişe hazırladınız mı?		
2. Düz örme kumaşın lastiksiz açık kenarlarına overlok çektiniz mi?		
3. Düz örme kumaşı yaka ölçüsü kontrolünü yaptınız mı?		
4. Pelerin kumaşının ilk parçasını hazırlayarak remayöze taktınız mı?		
5. Pelerin kumaşını yaka ölçü işareti dâhil olmak üzere remayöze taktınız mı?		
6. Diğer yanı da aynı ölçüde yapabilmek için ölçüsünü aldınız mı?		
7. İkinci parçayı hazırlayarak remayöz makinesine taktınız mı?		
8. Pelerin kumaşının lastik örgü kısımlarını üst üste getirerek remayöze taktınız mı?		
9. Lastik kısımlarının ölçüsünü aldınız mı?		
10. Pelerin yan dikiş işlemini yaptınız mı?		
11. Dikim uyguladığınız kısmın dışında kalan yaka ölçüsünü kontrol ettiniz mi?		
12. Diğer yanı kapatmak için ikinci parçanın uzun kenarını yaka ölçüsüne kadar remayöze taktınız mı?		
13. Pelerinin overlok çekilmiş ikinci parçasını remayöze takınız ve diktiniz mi?		

14. Pelerinin, dikiş işlemi bittikten sonra makineden çıkarılmadan yaka kontrolünü yaptınız mı?		
15. Pelerini remayözden çıkardınız mı?		
16. Yakanın bitmiş hâlini kontrol ettiniz mi?		
17. Ense etiketini diktiniz mi?		
18. El işlerini tekniğe uygun yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Pelerin dikiminde , …… overlok ve düz dikiş makinesi kullanılır.
2. Kumaşların remayöz makinesine …….. doğru takılmalıdır.
3. Remayöz makinesinde işaret mandallarının pelerin …….. göre düzenlenmesidir.
4. Düz örme kumaşın lastiksiz açık kenarlarına …….. çekilir.
5. Birinci parçanın ön yüzünün, ikinci parçanın …….. yüzünün üstte kalmasına dikkat edilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde son ütü ve son kontrol ile ilgili verilen bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında pelerin son ütü ve kontrolünü tekniğine uygun yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde kullanılan son ütü ve son kontrol işlemlerini, kullanılan araç gereç ve yöntemler açısından araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. PELERİN SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ

3.1. Pelerin Son Ütüleme İşlem Sırası

Ütüleme işleminde buharın verilmesinden sonra pelerin, dikiş yerlerine fazlaca bastırılmadan elle veya bir tampon yardımıyla dokunularak düzeltilmelidir. İlk buhar verme işleminde yeteri kadar düzelmez ise ürüne ikinci kez buhar verilerek tekrar düzeltme işlemi uygulanmalıdır. Ürünün dikiş yerleri netlik kazanıp genel görünüşü istenilen şekle ulaştığında ölçüleri de föy ölçüleriyle karşılaştırılıp uygunluğu tespit edildikten sonra vakum yardımıyla soğutulmalıdır.

Pelerin dikiminde kullanılan kumaşa ve modele göre, ütü yapma tekniği değişir. Ütü yaparken ütü ısısı kumaşa göre ayarlanmalıdır. Ütü kumaşa bastırılmamalı, buharla ütülenmelidir. Ütü sırasında alt vakum çalıştırılarak pelerinin sabit durması sağlanmalıdır. Ölçü değişikliği olmaması için esnetmemeye özen gösterilmeli, boy ilmek yönünde ütülenmelidir. Ayrıca giysinin lastik kısımları, buhara çok fazla maruz kalmaması için ütünün dışına doğru yerleştirilmelidir. Çünkü lastik kısımlarının buharla karşılaşması esneklik özelliğini azaltacaktır.

Son ütü, bitmiş giysinin ütülenmesi işlemidir. Son ütüde giysiye form verilir, varsa basit hataları düzeltilir.

3.2. Son Kontrol İşlemleri

Aşağıdaki işlem basamakları uygulanarak pelerine son kontrol işlemleri uygulanır.

3.2.1. Duruş Formu Kontrolü

Duruş formu ürünün düz bir zemine serilip cansız ve canlı mankene giydirilerek duruş formu kontrolü yapılır. Hatalı veya estetik olarak hatalı görülen yerlerde düzeltmeler yapılır.

3.2.2. Ölçü Kontrolü

Pelerin ölçü föyünde verilen ölçülere göre mezura yardımı ile tüm ölçüleri kontrol edilerek gerekli kontroller yapılmalıdır.

3.2.3. Dikim Kontrolü

Pelerinler dikim işleminin amacına ulaşıp ulaşmadığını kontrol etmek amacıyla dikiş kontrolü yapılmalıdır.

3.2.4. Malzeme Uyum Kontrolü

Dikim sırasında kullanılan malzemelerin uygunluğuna bakılır (merserize dikiş ipliği, örme ipliği, overlok ipliği vb. aksesuarlar).

DİKKAT!

Yukarıda son uygulama faaliyetindeki sıralamayı takip ederek malzemelerin uygunluğuna bakınız.

3.2.5. Son Ütü Kontrolü

- Ölçü değişikliklerini kontrol ediniz.
- Dikişlerde kayma olup olmadığını kontrol ediniz.
- Esneme olup olmadığını kontrol ediniz.
- Düz ilmek kontrolü yapınız.

Ütü ile dikiş büzülmeleri düzeltilebilir, esneyen yerler toparlanabilir, ölçü bozuklukları giderilebilir.

3.3. Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri

Kritikler doğrultusunda aşağıdaki yöntemler kullanılarak düzeltmeler yapılır.

3.3.1. Kalıpta Düzeltme

Dikimi biten pelerinin ölçüleri kontrol edilir. Düzeltilemeyecek ölçü bozuklukları kalıba dönülerek düzeltilir.

3.3.2. Malzemede Değişiklik

Ölçü problemlerinin dışında iplik, ekstrafor vb. malzemelerde renk uyumsuzluğu gibi durumlar olabilir. Bu gibi durumlarda uygun olmayan malzemeler değiştirilir.

3.3.3. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik

Dikişler kontrol edilir, pelerinde düzgün durmayan dikiş yerleri tespit edilir, uygun dikiş tekniği yeniden uygulanır.

3.4. Paketleme işlemleri

Paketlemede ürünler kendi bedenlerine veya müşterinin isteğine göre paketlenir. Ürünler dış etkenlerden korunmak amacı ile tek tek paketlenmelidir. Tek tek paketlemede ambalajlar ürünlerin katına ve enine boyuna uygun olmalıdır. Aksi takdirde son işlemi tamamlanmış olan ürünlerin formlarında bozulmalar meydana gelebilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Duruş formu kontrolü yapınız.

İşlem basamakları	Öneriler
➢ Pelerinin düz bir zeminde görünüş kontrolünü yapınız. 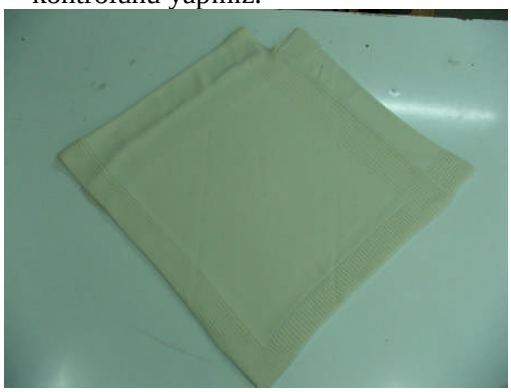	➢ Son kontrol işlemlerinin önceden belirlenen kalite niteliklerine uygun olarak yapılması gerektiğini unutmayınız. ➢ Düz bir zemine serdiğiniz pelerini genel görünüş açısından kontrol etmeyi unutmayınız.
➢ Pelerinin cansız manken üzerinde görünüş kontrolünü yapınız.	➢ Cansız manken üzerine geçirilen pelerini genel görünüş açısından kontrol etmeyi unutmayınız. ➢ Formunda bir bozukluk var ise bunları belirleyerek düzeltiniz.
➢ Pelerinin kişi üzerinde görünüş kontrolünü yapınız.	➢ Kişi üzerine giyilen pelerini genel görünüş açısından kontrol etmeyi unutmayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Pelerinin düz bir zeminde görünüş kontrolünü yaptınız mı?		
2. Pelerinin cansız manken üzerinde kontrolünü yaptınız mı?		
3. Pelerinin kişi üzerinde kontrolünü yaptınız mı?		

UYGULAMA FAALİYETİ

- Pelerin ölçü kontrolü yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Kumaş boyu ve eninin ölçüsünü alınız.	➢ Aldığınız ölçüyü föydeki kumaş boyu ve eni ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız. ➢ Beden boyu ve eni ölçüsünün aynı zamanda pelerin kumaş boyu ve eni ölçüsü olduğunu unutmayınız.
➢ Yaka ölçüsünü alınız. 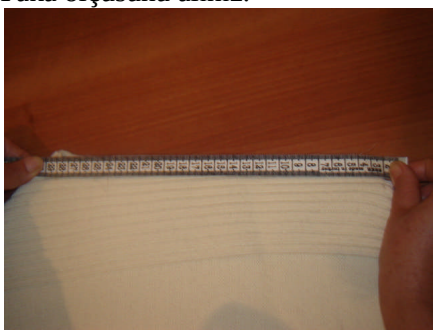	➢ Aldığınız ölçüyü föydeki yaka ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Etek boyu ölçüsünü alıp ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
2. Bel genişliği ölçüsünü alıp ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
3. Kalça düşüklüğü ölçüsünü alıp ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
4. Yırtmaç boyu ölçüsünü alıp ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		

UYGULAMA FAALİYETİ

- Pelerin dikiş kontrolü yapınız.

İşlem basamakları	Öneriler
➢ Genel olarak dikişlerin kontrolünü yapınız. 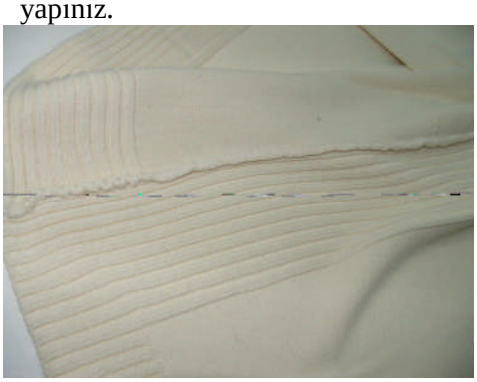	➢ Remayöz dikişlerinde atlama olup olmadığına bakmayı unutmayınız. ➢ Overlok dikişlerinin düzgünlüğünü kontrol etmeyi unutmayınız.
➢ Ense etiketini kontrol ediniz.	➢ Etiketin doğru yere dikilip dikilmediğini ve dikiş ayarının düzgün olup olmadığını kontrol etmeyi unutmayınız.

DİKKAT!

Pelerinin bütün dikişleri kontrol edilir. Remayöz dikişinin düzgünlüğüne, yan dikişlerdeki may takibinin düzgünlüğüne, overlok dikişinin düzgünlüğüne bakılır. Etiketin düzgün dikilip dikilmediğine bakılır. Düzeltilmesi mümkün olan yerler var ise düzeltilir.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Genel olarak dikişlerin kontrolünü yaptınız mı?		
2. Omuz dikişinin kontrolünü yaptınız mı?		
3. Etiket dikişinin kontrolünü yaptınız mı?		
4. El işi dikişlerini kontrol ettiniz mi?		
5. İşi zamanında bitirdiniz mi?		

UYGULAMA FAALİYETİ

- Pelerine paketleme yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Pelerini düz bir zemine seriniz. 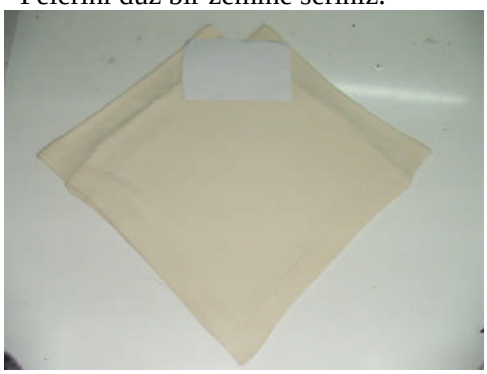	➢ Pelerinin arka tarafının üstte kalmasına dikkat ediniz.
➢ Yan kenarlarını paralel olarak üste doğru katlayınız.	➢ Katlama işlemini kullanılacak poşetin genişliğine uygun olacak şekilde yapmaya özen gösteriniz.
➢ Etek ucu tarafını üste doğru katlayınız.	➢ Katlama işlemini kullanılacak poşetin uzunluğuna uygun olacak şekilde yapmaya özen gösteriniz.

➢ Yaka üstte kalacak şekilde katlayınız.	➢ Pelerini etek ucundan tutarak ikiye katlamaya dikkat ediniz.
➢ Pelerini poşete yerleştiriniz.	➢ Poşetin ağız kısmının altta kalmasına özen gösteriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Pelerini ters yüzü üstte kalacak şekilde düz bir zemine serdiniz mi?		
2. Yan kenarları paralel üste doğru katladınız mı?		
3. Yaka üstte kalacak şekilde katladınız mı?		
4. Pelerini poşete düzgün yerleştirdiniz mi?		
5. Poşetin havasını aldınız mı?		
6. İşi zamanında bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Ütüleme işleminde buharın verilmesinden sonra pelerin, dikiş yerlerine fazlaca bastırılmadan …….. yardımıyla dokunularak düzeltilmelidir.
2. Lastik kısımlarının buharla karşılaşması …… özelliğini azaltacaktır.
3. Duruş formu ürünün …….. serilip cansız ve canlı mankene giydirilerek duruş formu kontrolü yapılır.
4. Paketlemede ürünler kendi bedenlerine veya ……. isteğine göre paketlenir.
5. …… işlemini kullanılacak poşetin genişliğine uygun olacak şekilde yapmaya özen gösteriniz.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–4

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kalite niteliklerine uygun kalıplı kesim uygulayarak bere dikim işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde üretilen bere modellerini örme işlemleri ile beraber inceleyiniz. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

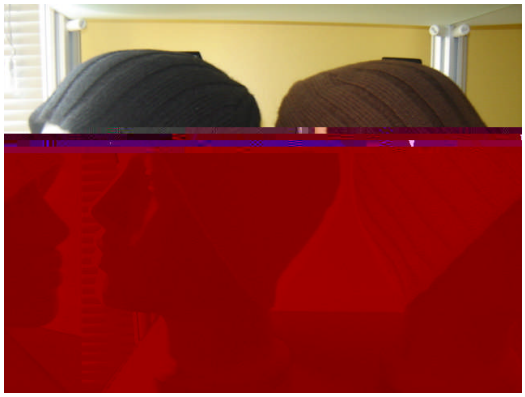

Resim 4.1: Bere model örnekleri

4. DÜZ ÖRME BERE KESİMİ

Başa giyilen, başı soğuklardan korunmak için kullanılan aksesuarlardır. Şapkadan farkı kış aylarında tercih edilir ve yapımları şapkalardan daha kolaydır. Bereler kulaklı, siperli, ön kısımları kıvrımlı olarak çeşitlendirilebilir.

Resim 4.2: Bere resim örnekleri

Düz örme kumaş: Belirlenen bere modeline göre düz örme kumaş seçimi yapılır.

Resim 4.3: Bere örme kumaş örnekleri

4.1. Model Analiz İşlemleri

Analiz formunu inceleyerek üretim için gereken hazırlıkları yapabilirsiniz.

<table>
<tr><th colspan="4">MODEL ANALİZİ</th></tr>
<tr><td colspan="2">FİRMA ADI:</td><td colspan="2">BEDEN NU.: M</td><td>İŞ NU:
SAYFA NU.:</td></tr>
<tr><td colspan="2">ÜRÜN: Düz örme şal</td><td colspan="2">TARİH:</td><td>SEZON:</td></tr>
<tr><td colspan="4">GRAFİK ÇİZİMİ</td><td>MODEL ANALİZİ</td></tr>
<tr><td colspan="4"> 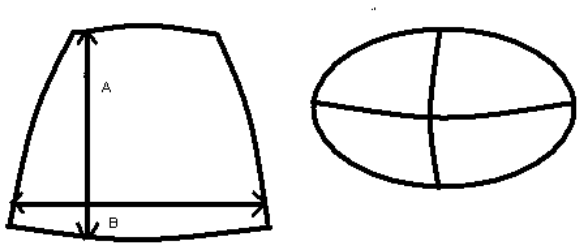
</td><td>➢ Tepede dört dikişli bir bere modelidir.
➢ Düz kumaş üzerine kalıplı kesim uygulanıp overlok makinesinde dikilerek şekil verilecektir.</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">ÖLÇÜLER</td><td>PARÇA LİSTESİ</td></tr>
<tr><td>A</td><td colspan="2">Bere boyu</td><td>22+2 cm</td><td rowspan="3">➢ Dikdörtgen fitilli örme kumaş</td></tr>
<tr><td>B</td><td colspan="2">Bere eni (Tam en-çevre)</td><td>57+2 cm</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ölçüler cm cinsinden verilmiştir.
Dikiş payları dâhil ölçülerdir.</td></tr>
</table>

Tablo 4.1: Model analiz föyü

4.2. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri

Dikişler

- Bere model ve kumaş özelliğine göre dikiş makineleri seçilir. Örgü kalınlığına uygun kalınlıkta overlok makinesi seçilmelidir.
- Dikiş payları örme kumaş genelinde 1 cm olarak kullanılır.
- Düzgün bir dikiş için overlok iğne ayarları yapılmalıdır.
- Dikimde kullanılacak ipliklerin mumlanmış olması gereklidir.
- Makineye parçalar dikilmek üzere yerleştirildiğinde dikiş paylarının her işlemde ters yüzde kalmasına dikkat edilmelidir.

Ütüleme

- Ütü işleminde dikişlerde parlama yapmadan dikiş hatlarının net bir görüntüye kavuşturulması sağlanmalıdır.
- Ütüleme işlemi sırasında ölçü kontrolü yapılmalıdır.

4.3. Kalite Niteliklerini Belirleme İşlemleri

Kalite nitelikleri formunda, dikişlerin ya da ürün üzerinde yapılan çalışmaların olması gereken ölçüleri ve toleransları verilir. Bu formdaki ölçülere göre ürünlerin kalite kontrolü yapılır.

Kalite nitelikleri tamamen müşteri talepleri doğrultusunda belirlenir.

Tolerans: Model çalışmasında istenilen ölçülerdeki 1 cm'lik sapmalar.

KALİTE NİTELİKLERİ				
Ürün: Düz örme bere				
İşlem Basamağı:				
	Kalite Niteliği			
			Tolerans	
Nu.	**Tanımlama**	**Standart**	+	-
	Baş genişliği	1	1	1
	Baş boy	1	1	1
	Overlok çekim düzgünlüğü	0,5	0,5	0,5

Kontrol edildi Tarih

4.4. Kesim Öncesi Hazırlık İşlemleri

Kesime başlamadan önce düz örme kumaş çeşitli aşamalardan geçirilmelidir. Bu aşamalar sırası ile aşağıdaki gibidir.

- Düz örme kumaş üzerinde abraj (iplik ve renk düzgünsüzlükleri) kontrol edilir.
- Birden fazla renkle örülmüş ise renk uyumuna bakılır.
- Örgü hatalarının kontrolü yapılır.
- May sayılarak örgünün tuşesi kumaş ele alınarak yumuşaklığı (tutumu) kontrol edilir.
- Örülen kumaşın ölçü föyüne göre en ve boy ölçüsü kontrol edilir.
- Örülen kumaşın lekeli olup olmadığının kontrolü yapılır.
- İlmek kaçığı, patlak ve sökük olup olmadığı kontrol edilir.
- Örme kumaşın kesim öncesi ilk ütüsü tekniğine uygun yapılır.

1.5. Düz Örme Bere Kesim İşlemleri

Düz örme bere kesimi yapmak için önceden hazırladığımız bir kalıp berelik kumaşın üstüne yerleştirilir. Kalıp kumaş üstüne yerleştirilirken kalıbın düz kenarlarının ilmek sırasına ve ilmek çubuğuna paralel olmasına dikkat etmemiz gerekir. Maylar üzerine yamuk yerleştirildiğinde kesim de hatalı olur. Bununun sonucunda dikim sırasında may takibi de zorlaşacağından dikimde bozulmalar meydana gelir.

UYGULAMA FAALİYETİ

➢ Kalıp uygulayarak bere kesimini yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Atölye önlüğünüzü giyiniz.	
➢ Bere kesimi için araç gerecinizi hazırlayınız.	➢ Mezura, makas, ütü, kalıp, çizgi taşını hazırlayınız.
➢ Ölçüye uygun bere kumaş parçasını hazırlayınız.	➢ Örme kumaş kontrolünüzü kesim öncesi tekrar ediniz.
➢ Kumaşı orta noktasından katlayınız, alt ve üst ucu açık kalacak şekilde yan kenarına overlok çekiniz.	➢ Kumaşı boyuna katlamayı unutmayınız.
➢ Overlok çektiğiniz kumaşa kalıp yerleştiriniz. Çizgi taşı ile çiziniz. 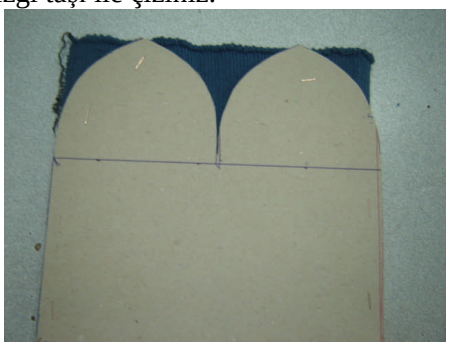	➢ Çizgiyi kaydırmadan çiziniz.

➢ Kumaşı kesiniz. 	➢ Kesim yaparken kumaşı kaydırmamaya özen gösteriniz.
➢ Kesimini yaptığınız kumaşı dikime hazırlayınız.	➢ Kesim aletlerini dolaba kaldırmayı unutmayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Bere kesimi için malzemelerinizi hazırladınız mı?		
2. Bere kumaşının yan tarafını overlok ile birleştirdiniz mi?		
3. Kumaşın üzerine kalıbı doğru yerleştirip çizdiniz mi?		
4. Kesim işlemini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
5. İşi zamanında bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. ……. başa giyilen soğuklardan korunmak için kullanılan aksesuarlardır.
2. Dikimde kullanılacak ipliklerin …….. olması gereklidir.
3. …….. işleminde dikişlerde parlama yapmadan dikiş hatlarının net bir görüntüye kavuşturulması sağlanmalıdır.
4. Kalıp kumaş üstüne yerleştirilirken kalıbın düz kenarlarının ilmek sırasına ve ilmek çubuğuna …….. olmasına dikkat etmemiz gerekir.
5. Kumaş üzerine yerleştirilen kalıbın kenarları …….. ile çizilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–5

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde dikim planı doğrultusunda kalite niteliklerini belirleyip düz örme bere dikimini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde, üretimde kullanılan dikim planı örnekleri ile bant usulü bere dikim işlemlerini araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. DÜZ ÖRME BERE DİKİMİ

5.1. Bere Dikim Planı Hazırlama İşlemleri

Dikim planı, bere dikimindeki işlem basamakları ile bu işlem basamaklarında kullanılan makineleri gösteren formdur. Bu form ile kullanılacak makinelere göre üretim bandı oluşturulur ve bu sıraya göre üretim yapılır. Bir parça üzerindeki işlemler tamamlanarak parçalar birbirine monte edilecek şekilde dikim planı hazırlanmalıdır.

DİKİM PLANI				
Ürün: Düz örme bere dikimi		**Tarih:**		
Hazırlayan:		**Sezon:**		
Üretim sıra Nu.	**Akış Basamakları**	**Çalışma Aracı**	**Tahminî Zaman**	**Ölçülen Zaman**
1	Bere tepe kısmının dikilmesi	Overlok		
2	El işi	El işi bölümü		
3	Bitmiş ütü yapma	Ütü		
4	Kalite kontrol	Kalite kontrol nitelikleri		

5.2. Makine Parkını Belirleme İşlemleri

Bere dikiminde berenin modeline göre dikimde kullanılacak makineler değişebilir. Genellikle triko kumaşlarda remayöz makinesi, overloklu remayöz makinesi kullanılır. Dikiş işleminde sadece remayöz makinesi kullanıldığı zaman kenar firelerini temizlemek için overlok makinesi de kullanılır. Ayrıca modele göre düz dikiş makinesi, nakış makinesi gibi makineler de kullanılabilir.

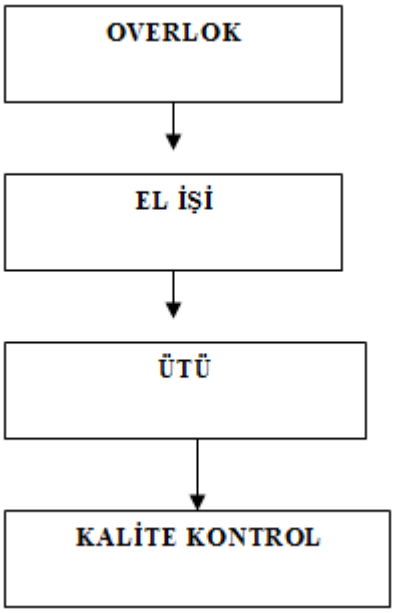

5.3. Bere Ön Hazırlık İşlemleri

- Overlok makinesinin iplikleri kumaşa uygun renkte takılacaktır.
- Bere kumaş parçalarının ölçülerine dikkat edilerek dikim yapılacaktır.
- Overlok makinesinin dikiş kontrolleri örnek parça üzerinde yapılacaktır.

5.4. Bere Dikim İşlemleri

Bir önceki öğrenme faaliyetinde dört dikimli berenin kalıbına göre kesim işlemi uygulamıştık. Bu kesime göre overlok makinesi kullanılarak dikim işlemi yapılır. Dikim işlemini yaparken kumaşın özelliği göz önünde bulundurulmalıdır. İnce kumaş dikiminde ince makine iğnesi kullanılmalıdır. Aksi takdirde kumaş zarar görebilir. Örgü yapısına göre 3 iplik, 4 iplik ve 5 iplik overlok makinesi de kullanılabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

➢ Bere dikimi yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Atölye önlüğünüzü giyiniz.	
➢ Bere dikim için overlok makinesinin iplik takınız.	➢ Düzgün dikiş uygulayabilmek için örnek kumaş üzerinde dikiş denemeleri yapmayı unutmayınız.
➢ Kesim işlemini yaptığınız bere kumaş parçasını hazırlayınız.	
➢ Bere kumaşın tepesinin sağ ve sol yan taraflarını overlok ile dikiniz.	➢ Overlok dikişini yaparken kumaşı kaptırmamaya özen gösteriniz.
➢ Kumaşı açarak karşılıklı dikiniz.	➢ İki kenar dikişlerinin karşılıklı gelmesine dikkat ediniz.

➢ Dikiminizi kontrol ediniz. 	➢ Dikişlerin karşılıklı gelmesini kontrol etmeyi unutmayınız.
➢ El işini yapınız. 	➢ Overlok sonunda oluşan pis iplikleri kesmeyiniz. ➢ İplikleri içe doğru çekmeye özen gösteriniz. ➢ Bu işlemi kaçık iğnesi ile yapmaya özen gösteriniz.
➢ Makinenizin şalterini kapatınız.	➢ Atölyeyi temizlemeyi unutmayınız.

Çalıştığınız tepesi dört dikişli bere modelinin tepesi altı dikişli modelini bu çalışmadan yararlanarak uygulayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Overlok ipliğini bere kumaş renginde overlok makinesine taktınız mı?		
2. Bere kumaşının tepe kısmının iki yan tarafının dikimini yaptınız mı?		
3. Kesim işlemini yaptığınız bere kumaş parçasını hazırladınız mı?		
4. Bere kumaşının arasını açarak dikim uyguladınız mı?		
5. Dikim kontrolünü yaptınız mı?		
6. El işlerini yaptınız mı?		
7. Makinenizin şalterini kapattınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. ……., bere dikimindeki işlem basamakları ile bu işlem basamaklarında kullanılan makineleri gösteren formdur.
2. Bere dikiminde berenin ……. göre dikimde kullanılacak makineler değişebilir.
3. İnce kumaş dikiminde …..…… makine iğnesi kullanılmalıdır.
4. Overlok sonunda oluşan ……..…… iplikleri kesmeyiniz.
5. Kenar firelerini temizlemek için ……..…….. makinesi de kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–6

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında düz örme bere, son ütü ve son kontrol işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde, üretimde kullanılan dikim planı örnekleri ile bere örme işlemlerini araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. DÜZ ÖRME BERE SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ

6.1. Bere Son Ütüleme İşlem Sırası

Son ütü, dikimi bitmiş aksesuarın ütülenmesi işlemidir. Son ütüde aksesuara form verilir, varsa basit hataları düzeltilir. Berenin dikim işlemlerinin tamamlanmasından sonra son ütüsünün (bitmiş ütüsünün) yapılması gereklidir.

6.2. Son Kontrol İşlemleri

Son kontrol işlemleri bitmiş ürünlerin istenilen özelliklere uygun olup olmadığının tespiti için yapılmaktadır. Dikimi tamamlanan bereye aşağıdaki kontrol işlemleri uygulanır.

6.2.1. Duruş Formu Kontrolü

Dikişi biten berenin duruşunun düzgünlüğü kontrol edilir. Estetik görünüş olarak bir sorun var mı yok mu? Ne gibi hatalar var? Bunların tespiti yapılır. Bu hatalarla ilgili kritik notlar yapıştırılır, gerekli notlar alınır.

Resim 6.1: Duruş formu

6.2.2. Ölçü Kontrolü

Bere boy ve çevre ölçülerinin kontrolü yapılır. İstenilen ölçüler ile karşılaştırılır. Verilen toleranslar dışındaki ölçüler yeniden çalışılır.

6.2.3. Dikim Kontrolü

Berenin bütün dikişleri kontrol edilir. Overlok dikişlerinde kaçık olup olmadığına bakılır. Overlok dikişinin düzgünlüğüne bakılır. Düzeltilmesi mümkün olan yerler var ise düzeltilir.

6.2.4. Malzeme Uyum Kontrolü

Dikim sırasında overlok ve makinesine aynı renkte iplik takılacaktır.

6.2.5. Son Ütü Kontrolü

Ütü ile dikiş büzülmeleri düzeltilebilir, esneyen yerler toparlanabilir, ölçü bozuklukları giderilebilir.

- Ölçü değişiklikleri,
- Dikişlerde kayma olup olmadığı,
- Esneme olup olmadığı,
- Düz ilmeğin kayıp kaymadığı kontrol edilir.

6.3. Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri

Yapılan kontroller sonucunda gerek kritik notlarına bakarak gerek numuneyi isteyen kişinin görüşleri göz önüne alınarak aşağıdaki düzeltmeler yapılır.

6.3.1. Kalıpta Düzeltme

Dikimi biten berenin ölçüleri yukarıdaki uygulama faaliyetinde de anlatıldığı gibi kontrol edilir. Düzeltilemeyecek ölçü bozuklukları var ise kalıba geri dönülerek düzeltilir.

6.3.2. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik

Overlok makinesinde tekniğine uygun şekilde dikimi yapılan bere kumaşı overlok dikimleri kontrol edilir. Dikişte atlama ve sökülmeler var ise düzeltme yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Bereye son kontrol işlemleri yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Atölye önlüğünüzü giyiniz.	➢ Önlüksüz çalışmamalısınız.
➢ Duruş formu kontrolü yapınız.	➢ Ürünün düzgün durduğundan emin olunuz.
➢ Ölçü kontrolü yapınız.	➢ Ölçüleri doğru aldığınızdan emin olunuz.
➢ Dikim kontrolü yapınız.	➢ Dikiş hataları olmamasına dikkat ediniz.
➢ Malzeme uyum kontrolü yapınız.	➢ Ürünün dikiminde kullanılan malzemelerde aykırılık olmadığından emin olunuz.
➢ Son ütü kontrolü yapınız.	➢ Ütünün örgünün ve kumaşın özelliklerini bozmadığından emin olunuz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Atölye önlüğünüzü giydiniz mi?		
2. Duruş formu kontrolü yaptınız mı?		
3. Ölçü kontrolü yaptınız mı?		
4. Dikim kontrolü yaptınız mı?		
5. Malzeme uyum kontrolü yaptınız mı?		
6. Son ütü kontrolü yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Son ütüde ürünler …… verilir, varsa basit hataları düzeltilir.
2. Bitmiş ürünlerin istenilen özelliklere uygun olup olmadığını kontrol etmek için ……. uygulanır.
3. Estetik görünüş için…….. formu kontrolü yapılır.
4. Bereler verilen ölçülere ilave olarak ……. ölçüler çerçevesinde üretimi yapılabilir.
5. …….. atlama ve sökülmeler var ise düzeltme yapılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız .

1. Pelerin kumaş ütülenirken ……. yönünde ütüleme yapılmasına dikkat edilmelidir.
2. Pelerin kumaşını remayöz makinesine …… yaparak takılır.
3. Pelerini… …… ucundan tutarak ikiye katlamaya dikkat ediniz
4. Düz örme kumaş üzerinde ……. (iplik ve renk düzgünsüzlükleri) kontrol edilir.
5. Bere üzerine Logo işlemek için …….. kullanılabilir.
6. ……. ile dikiş büzülmeleri düzeltilebilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Üst
2	Model Analiz
3	Bir
4	On Beş
5	Kesimden Önceki

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Remayöz
2	Sağdan Sola
3	Dikim
4	Overlok
5	Ters

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Elle Veya Bir Tampon
2	Esneklik
3	Düz Bir Zemine
4	Müşterinin
5	Katlama

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Bere
2	Mumlanmış
3	Ütü
4	Paralel
5	Çizgitaşı

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	Dikim Planı
2	Modeline
3	İnce
4	Pis
5	Overlok

ÖĞRENME FAALİYETİ-6'NIN CEVAP ANAHTARI

1	**Form**
2	**Son Kontrol**
3	**Duruş**
4	**Tolerans**
5	**Dikişte**

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**İlmek Boyu**
2	**May Takibi**
3	**Etek**
4	**Abraj**
5	**Nakış Makinesi**
6	**Ütü**

KAYNAKÇA

- Çeşitli firmaların ürün katalogları
- MEDARLIOĞLU Özlem, Öğretmen Ders Notları, 2006